

1972 er bókaárið

Eftir uppskoti frá Sovjetsamveldinum hefur ST-stovnurin UNESCO lýst nýggja árið sum millumjóða bókaár. Bókaárið verður hildið á tann hátt, at stovnar og samtök, sum hava við bókur, upplýsing og skúla-skap at gera, stíla fyrri fundum, stevnum, skeiðum og øðrum lesifremjandi. Roknað verður við, at teir konu fara at koma við fullfíggaðum uppskotum um stórutgávu av bókum fyrri lágan pris. Serligur dentur verður lagdur á, at fáa viðgjört umstøðurnar hjá bókasøvnunum um allan heimin, i tað er júst ein hovudsøggávan hjá bókaárinum at fáa gjørt bókina atkomandi hjá so stórir fjöld av fólki sum gjørligt.

Tað eigur ikki at verða gloymt, at hóast mannaættin gongur fram við tekniskum rísasporum, eru fleiri hundrað milliónir fólki, sum hvørki duga at lesa ella skriva. Enn er BOKIN afturlatin fyrri fjöldini av íbúgvunum i nógvum av teimum londunum, sum henda seinasta mandsaldirin hava brotið seg burtur úr kolonialismuni.

Men hvussu er støðan i mentaða Europa? Samfelagsfrøðingar hava roknað út, at

franskir arbeiðsmenn undir 25 ár brúka eitt sindur meir enn 20 minuttir dagliga at lesa f. Talio er tað sama i Vestur-týsklandi, meðan tað i USA er uppaftur lægri: 12 minuttir. Hetta er vert at hugsa um: i londum við sera høgum materiellum brúki hefur menniskjan at kalla vent bókin bakið. Er hetta ikki at gera menniskjuna til træl hjá tingunum, hjá livleysum lutum, bilum og slíkum, sum fast fyrri pening?

Sovjetsamveldið - lesilandið

Ein arbeiðsmaður undir 25 ár i Sovjetsamveldinum lesur 1 tíma um dagin i miðal. Lesing eyðkennir Sovjetsamveldið — heita kunnu útlendingar, sum vitja Sovjetsamveldið, vátta: allastaðni lesa fólki; tey lesa i bússum og tokum, i metro-breytini, úti á vegnum og á bonkunum i teimum mongu víðalundunum. Alt verður lisið; bløð, skaldsøgur, ferðasøgur, pjesur, yrkingar, lættisnar visindabækur, heilsutíðarrit osfr. Og rithøvundarir eru mangir og fjølbroyttir frá Puskin til Thor Heyerdahl.

Fjórða hvør bók, ið útgivin verður i øllum heiminum, er sovjetisk.

I miðal gevur Sovjetsamveldið út 6 bókur fyrri hvønn íbúgvun um árið. Einkin annað land kemur nær námina hesum tali.

Vitan og mentan fyrri øll

Sovjetsku bókaþrisirnir eru heimsins lægstu. T. d. eru fleiri barnabækur, sum verða prentaðar i nógvum milliónum eintøkum, og sum kosta einans 3 kopekur, t. e. 24 oyru. Ein »vanlig« bók (t. e. umleið 200 bls. og uttan stíva permu) kostar millum 1/2 og 1 rubil, t. e. millum 4 og 8 kr.

Bókasøvn eru i stórum tali i hvørjum býi, og i hvørjari bygd er minst eitt. Allir skúlarnar hava hvør sitt bókasavn.

Undir galdandi fimmáraætlan fer tað prentaða orðið upp aftur betri kor. Tað er hovuðstúttur i politikkinum hjá Sovjetsamveldinum, at mentan og vitan er ikki fyrri tey fáu útvaldu, men fyrri øll.

Jevgenij Dvornikov (APN)

Fer framvegis tíðliga upP á morgni

Verkstjórin á fólkavogsværksmiðjuni i Ramsgate i Bretlandi, Frank Turner, hefur gjørt av, at leggja starvið frá sær vegna aldur.

Hann er 65 ára gamal, og er sostatt kominn til tann aldur, tá menn vanliga fara at hugsa um at leggja frá sær, men honum gevast ikki møguleikar at sova leingi um morgunin av hesi orsök.

Hann verður framvegis noyddur at fara líka tíðliga upp sum higartil, tí hann skal koyra mannin, sum vaskar á

verksmiðjuni til arbeiðis hvønn morgun. Maðurin, sum vaskar á verksmiðjuni er pápi Frank Turner, hann er 93 ára gamal, men heldur seg framvegis vera alt ov ungur til tess at fara frá við eftirløn.

**LESID SOSIALIN!
HALDID SOSIALIN!
KEYPIÐ SOSIALIN!
SOSIALURIN — altíð bestur!**

At handilsskapur og politikkur hongur saman, veit hvør kleyv, sum hefur sett seg eitt sindur inn i viðurskiptini. Er tað av óvitan ella fyrri at viljeið fólk at menn sum Krag koma fram við slíkum.

Fyrsta treynin fyrri politiskari skrivning má verða, at greinskrivarin hevur skil á tí hann vil greiða fólki frá. Ein onnur treyt er, at ein endurgevur rætt og sigur lesarunum allan sannleikan. Hvørja av hesum treytum uppfyllir greinskrivarin, tí sannleikin er ein heilt annar, enn hesin skrivar.

Eftir hesi bæði úttalirsir frá Krag og Palme vóru teir av tíðindamonnum spurdur hvør orsøkin til tvistøðu teirra var. Til hetta vistu báðir ráðharrarnir á, at Svøríki og Danmark eru i hvør sinum báti hernaðarlaga sær i dag. Danmark er limur i hernaðarsamgonguni NATO, meðan Svøríki er utanfyri, og sostatt frítt, hernaðarlaga sær. Fyrri Svøríki vildi tað soleiðis verðið brot á útafveltaðu støðu sína at fara inn i EF, meðan tað fyrri Danmark bert snúið seg um at fara i hernaðarsamgongu, á ongan hátt óðrvisi enn tað landið hevur luttikið i, i mong ár. Høyrði greinskrivarin ikki hetta? Ella undirmetti hann lesarans politiska skil? Hvør grundin enn er, er tað ófatuligt, at

lesarar i 1972 skulu verða noyddir at siggja sovørðna endurgevunar-falsan i almennum blaði.

At enda verður vist á, at yvirlivunarmøguleikar sosialismunnar eru kvøðar i EEC. Hetta er eftir mini hugsan lógio, tí tað er júst i teimum tíðum hvar svartast hevur særð út, at ter sosialistisku hugsjónirnar hava sligið rotur og havt gróðrarlikindir. Eg haldi tað verða sjálfmótsigandi, á annan bógvin at vísa á neyðarstøðu verkamanna i EEC, og samtíðis á hin bógvin at óttast fyrri socialismunnar undirgangi i hesum felagsskapi.

Hvør grundin enn er fyrri óprógvaðu framförsluni og sjálfmótsigandi greinum blaðsins, er ilt at siga, men hugstoytt er at siggja hvussu væl-kendur orð danska skaldsins Tom Kristensen ferð eftir ferð verða ásannað gjøgnum hesar greinir. (Skaldið tekur soleiðis til:

*Men der er en fare ved tanken
at ordet, den trolose mæge
it sendte den vild ud i verden
så den kom forvirret tilbage
og der er en fare ved ordet
at handlingen den libentiner,
forfærdede det ædelte
til blodige mørke doktriner.*

K.

B
R
Ø
V

Frá tí fyrsta degi hugsjónin um føroyskan limaskap i EEC av nýggjum kom fram i ljós-mála, trinu menn fram, sum av allari megi bæði i orði og talu ráddu fólki frá at lata seg villa av hesi talu um betri framtíðarvænir innan EEC, ið einstakir víðalaks-menn fóru fram. Av øllum alvi royndu hesir móttøðumenn við ymskum rakstrar-rópum at vísa á ta ólukku, ið vildi henda, um »ter friu Føroyar« komu upp i henda rísa-felagsskap. Nógv vóru rakstrar-rópinu teir komu fram við, men eitt eyðkenni var tó fyrri tey, nevnliga tað, at lítill ómakur var lagdur i at prógva hesi, so lítil, at hjá tí, ið fylgdi við, virkaðu hesi róp nærum mótsæti ætlanini. I staðin fyrri at virka ræðslu fyrri felagsskapinum fingur røður, eitt nú tær, ið Erl. Patursson helt i útvarpaða lógtingstjakinum januar 70, mangan at venda sær á og undrandi spyrja: Jú men, hesir menn, ið so heilhartaðir ganga inn fyrri sök sínari, hvi greiða teir ikki síðilgani og við prógvum úr Romsáttmálanum og øðrum tilfari, frá vandanum, istaðin fyrri sum nú at spæla uppá fólksir fólkanu? Vita teir ikki, at fólksispæl bert eydnast til tann dag fólk sjálf hevur leitað sær kunnleika um málið, fyrri síðani at virka sum ein bome-rang, ein bome-

rang, ið við megi knúsar øll veik fyrbrigdir og krevur prógv? Ella undirmeta teir domievíni Føroya fólks so nóg, at teir vænta at vinna ein lættan sigur, áður enn fólkið hevur havt møguleikar fyrri sjálvt at taka støðu?

Hvør av hesum framföru hugsanum hevur ligið til grund fyrri støðutakan teirra, er ilt at siga, men fyrri spádomurin visir seg fyrri hvønn dag ið gongur, at vera tann rætti. Vónin um lættan vinn-ing brast. Landsins leiðandi menn, ið frá fyrst av hava rátt til tolni við tí huganum »fram kemur hann, ið hóliga fer«, hava nú seinasta árið kannað málið til fulnar. Eitt og eitt av rakstrar-róp-unum móttøðumanna er ríkið aftur. Ein og ein av teimum vónum teir høvdu sett álit sitt á vórðu prógvað at vera grundarleys. Nú skuldi ein trúð, at teir opnaðu fyrri argumentunum, men nei. Eitt og eitt av vórðu rakstrar-rópinu slept og nýggj upptikin, og hevur soleiðis verið til nú tómt sýnist at vera i rakstrar-rópsleypinum.

Tíkið hevur verið til um hesar menn, at svárt er at bakka, og er tað satt, sum tað er sagt. Høvdu teir gjørt tað, høvdu teir móguliga vórð veitti pætti av virðing, men istaðin eru teir byrjaðu við hálvum sannleikum og hópís-leysum trætum at føra víðari sök sína.

Eitt, ið seinastu tíðina hevur ligið hesum monnum á hjartað, er at sleppa at vísa fólkið á ósemju millum norðurlanda javnaðarmenn. I mál-gagni tjóðveldisins finna vit 6.1.-72 grein nevnda EEC.

Eisini hernaðarpolitisk sam-gonga?», hvar tíkið verður til ósemju, ið skal hava stungið seg upp millum danska for-setisráðharran J. O. Krag og svenska, Olof Palme. I fjar-sýnispráti skal hesin fyrri hava fært fram, at Danmark bert fer inn i eina handils-samgongu, hvar til O. Palme skal hava svarað, at størsti meinbogi fyrri svenskarin inn-liman er tann, at samgongan eisini er politisk og hernaðar-lig. Síðani heldur blaðið fram: »Naivu orð Krag's um, at ein samgonga kann verða handils-lig og ikki politisk, prógvar eitt sindur hvussu politiskt ull-intur og veikur maðurin er.

Føroya Sparikassi

Við sinum 16 deildum runt landið er sparikassin nú førur fyrri at veita fólki mangan betri servise enn áður. Um tygum ynskja, at vit tygara vegna skulu gjalda t. d. skatt eina ferð um mánaðin, farið so bert i sparikassan. Hetta og annað slíkt gera vit uttan at tað kostar tygum nakað.

Hava tygum pening til avlops, farið tá i sparikassan við hesum peningi, tí hjá okkum innistendur hesin tryggur, tygum uppnáa hægstu rentu m. a. av tí at vit framvegis tilskriva rentu tær ferðir árliga (hetta hava vit altíð gjørt).

Tann, sum eigur pening i sparikassanum, hevur harvið fyrri-mum víðvikandi lánimøguleikum. Hann ella hon kann tá fáa tey biligu lánini við teirri longu frádráttartíðini.

Setið tygum eins og mong onnur hýruna og lønina inn i sparikassan, fólksins peningastovn, sum harvið eisini er ty-gara peningastovnur.

Við heilsu

FØROYA SPARIKASSI